

een groot meer dat enkele eeuwen geleden tussen Leuth en Zyfflich heeft gelegen. Het verzonken landschap ter plekke vertoont hiervan nog de sporen. De hier geheten Grote Wetering is wat is overgebleven van het Leuther Meer.

10

Sluisje

Via het sluisje dat we op enig moment aan onze rechterhand bereiken, vloeit het water van de Smalle Wielsche Wetering in de Grote Wetering, beide van oorsprong een zijtak van de Rijn.

11

Dijkhoeve

De Dijkhoeve is een naoorlogse wederopbouw boerderij uit 1951. De oorspronkelijke Dijkhoeve lag pal aan de Duffelddijk bij de afslag Steenheuvelsestraat. Deze is tijdens WO II opgeblazen. De boerderij is thans in gebruik als akkerbouwbedrijf.

12

Coöperatieve Stoomzuivelfabriek De Duffelt

Deze in 1911 gebouwde zuivelfabriek – in de volksmond ‘de Kaasfabriek’ – vormt met zijn markante schoorsteenpijp de skyline van Leuth. Na in WO II te zijn verwoest is deze kort nadien gefuseerd met Melkerij Lent in Nijmegen. Nu is het een gemeentelijk monument van industrieel erfgoed en bewoond.

13

De Elzenhof

De oorspronkelijke Elzenhof werd gesierd met de smeedijzeren letters F C E D I D. Deze letters staan voor: Franz Carl Elberfelt Dijkgraaf In Duffelt. Deze uit 1767 stammende boerderij is in 1980 door brand verwoest en nadien op diens hoge pol herbouwd en herdoopt als ‘Elzenhof’.

Routebeschrijving

Lengte: 6.5 km

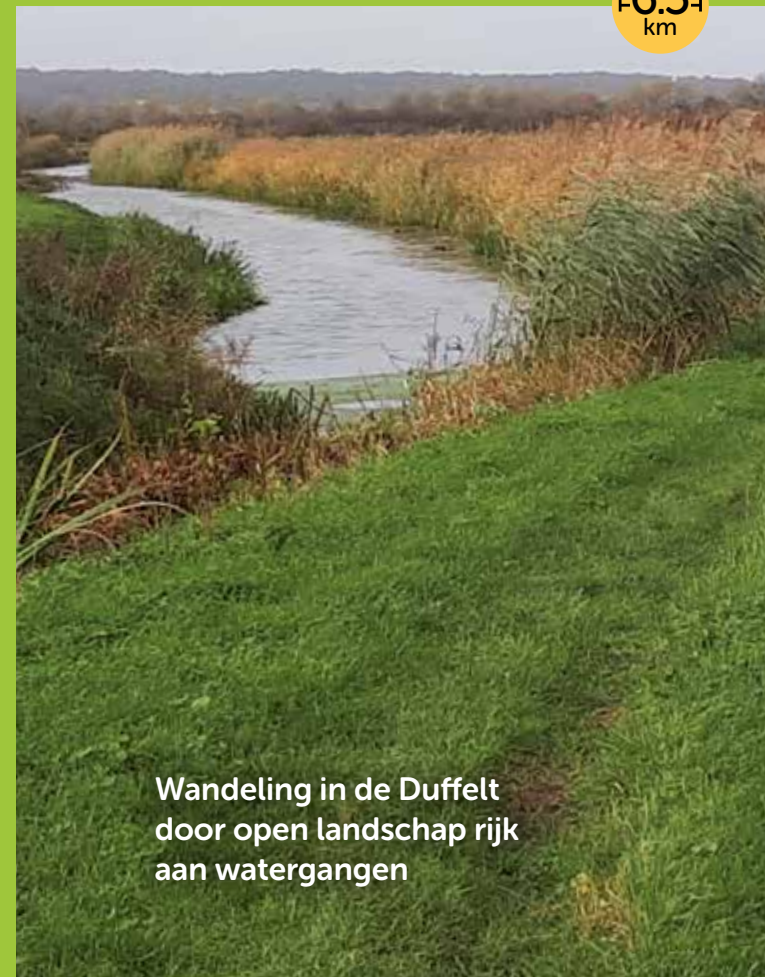
Start: Kerkplein Leuth

- Vanaf het Kerkplein **1** **2** steken we de Steenheuvelsestraat recht over en wandelen langs De Pol. **3**
- Vervolg de bochtige Plezenburgsestraat, langs het ooievaarsnest **4**, negeer de Morgenstraat en loop voorbij boerderij de Plezenburg. **5**
- **Lange route.** Vervolg na de Plezenburg de weg tot aan het straatnaambordje richting de Groenestraat **6**. Sla dit pad in tot aan de Benckensebrug **7**. Neem vóór de brug rechtsaf het brede pad langs de Otterlei.
- Na ongeveer 800 m bij de kleine waterkering links aanhouden en het brede pad langs de Otterlei naar rechts vervolgen.
- **Verkorting 1.** Sla na de Plezenburg het eerste boerenland pad rechtsaf. Passeer de houten slagboom en loop links van de Otterleische Wetering.
- Steek bij de kleine waterkering het water over en vervolg het pad.
- Op de plek waar het pad een scherpe bocht naar rechts maakt, kort na de kleine waterkering, staat een grenspaal. **8**
- Loop ongeveer 1,5 km langs de Grote Wetering **9** tot aan het sluisje **10**. Sla nu rechtsaf en vervolg het pad links van de Smalle Wielsche Wetering tot aan de doorgaande weg, de Steenheuvelsestraat.
- **Lange route.** Steek de Steenheuvelsestraat over en vervolg bij De Dijkhoeve **11** rechtsaf de route over het wandelpad met de Wetering rechts van ons. We zien de achterkant van de v/m Zuivelfabriek De Duffelt **12**. Volg het pad door agrarisch gebied. Steek aan het einde rechtsaf het bruggetje over en sla op de verharde weg – de Bredestraat **13** – rechtsaf.
- Binnen de bebouwde kom slaan we na ± 300 m linksaf de Veldstraat in naar het Kerkplein.
- **Verkorting 2.** Sla rechtsaf, loop over het trottoir voorbij aan de voormalige Zuivelfabriek De Duffelt **12** en loop 700 meter tot het Kerkplein.

Dorpsommetje Leuth

Tussen Waal en Wetering

6.5 km

Wandeling in de Duffelt door open landschap rijk aan watergangen

Dit is een uitgave van de gemeente Berg en Dal, januari 2021.

Ontwikkeling Dorpsagenda Leuth (Niek van Benthum en Koos Donné)

Tekst Jan van Eck **Coördinatie en eindredactie** Tiny Wigman,

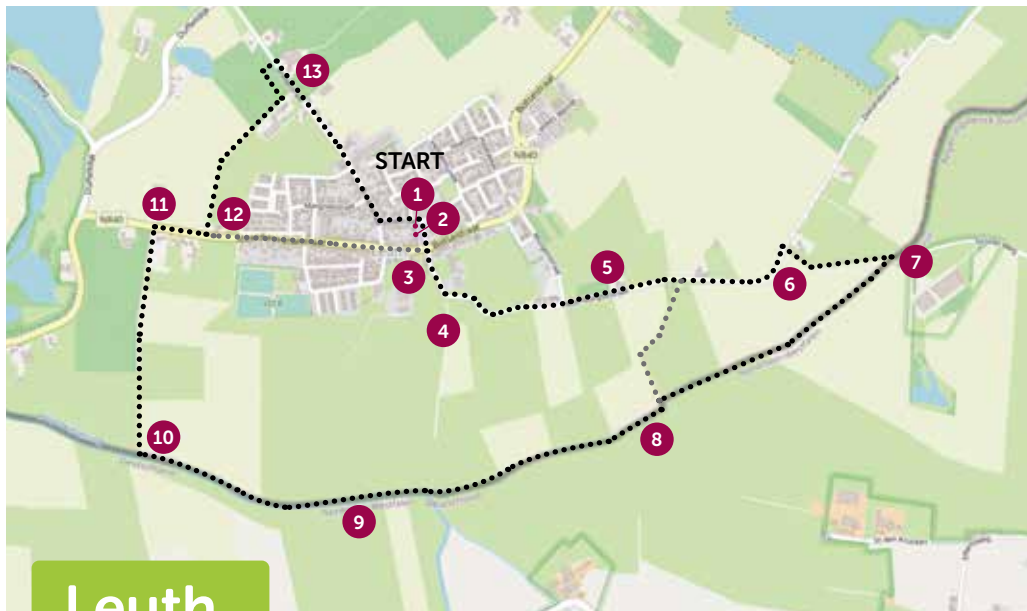
Via Natura **Fotografie** Niek van Benthum, Jan van Eck,

Fotoarchief Leuth, weet u nog? (Elzenhof)

Vormgeving OptimaForma

via natura

berg en dal

de nog met paardenkracht. Nog steeds wordt De Pol bewoond door zijn nazaten.

Ooievaarsnest

De ooievaar is sinds jaar en dag een vaste en vertrouwde zomergast in de Duffelt. Sloten met kikkers en weilanden met mollen leveren voldoende voedsel. Er strijken dikwijls grote groepen ganzen neer. Veehouders zijn er niet blij mee vanwege het vele gras dat de ganzen verorberen.

Plezenburg

Op een hoge pol ligt de Plezenburg. Op de kadastrale kaart uit het *Cleefs Kataster* van 1734 staat de Plezenburg al prominent ingetekend. In 1810 wordt er een verdieping op gebouwd. In de Pruisische tijd in bezit van de Pruisische adel. In de 20ste eeuw bewoond door de bekende Leuthse

boerenfamilies Van Boldrik en Terhorst. Tijdens WO II is het hoofdkwartier van de Duitse legerstaf er gehuisvest.

Groenestraat

Het onverharde pad doet zijn naam eer aan: altijd groen. In het *Reglement van Buurtwegen in Gelderland* uit 1823 valt dit weggetje in de 4e categorie van wegen. De omschrijving luidt: 'Veld- of bijwegen. Deze mogen niet breder zijn dan 3 ellen (3 m)'.

Benckense brug

Aan het eind van het Groenestraatje ligt het Benckense voetbruggetje over de Otterlei. Grenssteen 646 markeert de

grens. Het is één van de twee 'Groene grensovergangen' die het dorp Leuth met haar Duitse burens 'on gunne kaant' verbindt. Hier met het dorpje Niel, waarmee Leuthse inwoners veel verwantschap hebben. Je kunt als voetganger of fietser de grens tussen zonsopgang en -ondergang passeren.

Grensteen 645A

Met de Otterlei aan de linkerhand voeren boerenlandpaden ons langs de landsgrens met Duitsland, gemarkeerd met genummerde grenspalen. Deze worden elke drie jaar beurtelings gecontroleerd door het Duitse en Nederlandse Kadaster.

Leuther Meer

Zonder het te beseffen wandelen we hier door het voormalige Leuther Meer;

Leuth

'Nieuwe heren hangen nieuwe hekken'

Na de Franse tijd in 1817, is het dorp Leuth aan het Koninkrijk der Nederlanden toegevoegd. Voordien behoorde Leuth eeuwenlang tot Pruisen. De landsgrens is verschoven van de Waal in het noorden, naar wetering Otterlei/Grote Wetering in het zuiden: ons wandelgebied. Leuth hoort tot de grensoverschrijdende streek De Duffelt.

Kerkplein

Het infopaneel op het Kerkplein toont hoe het zwaar getroffen en geïndeerde Leuth uit WO II kwam. Het Kerkplein ligt op een oude oeverwal. In vroeger eeuwen opgeworpen door de rivier. Uit diverse vondsten rondom de kerk is gebleken dat ook de Romeinen dit gebied be-

woonden. De St. Remigius kerk werd tussen 1934 en 1935 gebouwd als opvolger van de oorspronkelijke kerk in Leuth uit 1869. De kerk is thans gesloten.

Boerderij De Pol

Kenmerkend voor boerderijen van vóór 1800 is de hoge pol waarop ze liggen. Noodzakelijk als we weten dat de rivier de Waal zich in die tijd jaarlijks door de (Duffelt)dijken boorde. Eind 19e eeuw bestierde Antoon Jansen in de schuur een hoefmederij. Klandizie genoeg, want alles geschied-